

לו א מיי פיה מהל
עבודת יוה"כ ה"ל כ"ב
לח א מיי פיה מהל
מעלה הלכה ח:
ל"ג ג ד ה מיי פיה מהל
עבודת יוה"כ ה"ל ז
ופ"ד ה"ל ב:
ז ו מיי פיה מהל פרה
הלכה ה:
מא ז מיי פ"ו מהל
מעשה קרבנות ה"ל
ז ופ"ג מהלכות אמונות
עבודת יוה"כ הלכה ז:

רבינו הגאון

ואסיקנא אמר רבא (מי
סברה) [מסתברא] כמ"ד
מותרין דלא אמרה תורה
שלח לתקלה. כלומר דבר
שיבא בו לידו תקלה. ת"ד
עזאל מקום עז וקשה
כרכתיב ואת אילי הארץ
לקח. יכול ברישבו ת"ל
המדרה. נומנין שבזוק
ת"ל לא ארץ גזרה שמתורה
וירוד. שכל האמר מעשה
תהוה הם ת"ל גזרה. אני
ה' גזרתי ואין רשות להרוד
בו. ת"ד את משפטי עשה.
דברים שאילו [לא] נכתבו
דין שיכתבו. ואילו הן, ע"ז
וגילוי ערות ושפיכות דמים
וגול וברכת השם. ואת
חוקותי תשמרו. דברים שיער
הרע מקטרג עליהן ואומות
העולם משביחין עליהן. ואילו
הן, אכילת חזיר וליבישת
שטנו ורוק יבמה ושיעור
גזיר וצפורה מצוה ושעיר
המשלח והרבעה בלאים
ושור הנסקל ופטר חמור
ועגלה ברופא ובשר חלב.
ושמא תאמר מעשה תהוה
המה אני ה' חקתיים גזרה
[היא] ואין לך רשות להרוד
בהם. מאימתי מטמאין בגדים
וכו'. ת"ד המשלח השעיר
מטמא בגדים ולא המשלח
את המשלח וכו'. עד ר'
שמעון אומר משעת הדייתו
זורקין בבית ראש לעזאל
יבסב בגדיה. בא לו אצל הפד
ואצל השעיר קרעו בו. מנג.
קעה דגמתינומין קעה
כסף מגמיטא דכסף. נתן את
האימורין נתן החלבין במוגס
כדי לעלות על גבי המזבח
להקטירו. קלען במקלענות.
א"ר יוחנן כמין קליעה נתן
כלומר היו תולין במוטות
כמו קלע, כדכתיב ואת פשר
אויבך יקלענה בתוך כף
אלף הקלע. תנא לא היה מנתחן
ניתוחי עולה. לא על ידי
הפשט, אלא עור על גבי
בשר היה מנתחן

תוס' ישנים

תנא דאמר מותרין דכתיב
במדרה. ואש"ג דמעגלה
ומנומת הל' לא יליפין להו
דהוה עני כמנחה הנחילת חלמ
מ"מ אלמתיך ליה כדמנח
דלא מילף (שמל) [מטס]
לאסור משום גזירה שוה ולמאן
דאמר אסורין הוה מ"ל למנח
לעיל דהוה שלשה כמנח
אלף (דלא הוה) [דחין] מ"ל
למיפך הניחא למאן דאמר
כו' [כדפריך] (ו) [מעגלה פ'
ולד מטלף ו], [כ] כדפרישית
לעיל אכילת חזיר וליבישת
שעטמו. וק"ש הנהיב אפר
פרה ויסקיו הדס וכיוצא בהן.
הקטירו ס"ד אבו כבנגס
מקטיר להו. ומתוך רש"י כאן
זכרתיים כפי תמיד נשחט
ס"ה, [כ] וזכרתיים כפי דסוטה
וטו, [כ] גבי מנחה משום
דקשה להו לדכותיה מינן טובא
הקטירו ס"ד וכו' הוה מקטירו
עכשיו והלא עורו לנפש בגדי
לבוש גדי לנן ועלו עור לקרות
הפרשה הללו ואח"כ יטבול וילבש
בגדי וזב לאילו
ואיל העט ואח"כ יטבול להוואי
כפ ומתהו ויטבול שלשית למוספין
ואימורי מטאת הללו [כדקתני]
בפירקין דלקמן ובתמיד נשחט נמי
[פירש] הקטירו ס"ד והלא
[הפשט] וימות קאי וכן כשרין
זור (ואם) [ואיזהו] לא מקטר
להו. ורבינו יעקב היה רוצה
לפרש הכא ובפסחים גרסתיין ליה
הכי קאמר אטו כבנגס מקטר
להו דעל כרחין לא היה נומנין
כנגס כדי להתקדש כה"כ
השמיטה קדשתו ולא דמי
לכלי שנת דמנחתו [דכלי]
שרת מקדשם. ומיהו הווא
דסוטה און לישב לפי דבגין,
[דפריך] ליה גבי מנחה. על כן
נראה לרבינו דרדלי בני ניהו
מ"ל לאקשיי מנחתם וכלל
מקום שוה, אלף אחר שהקשה
בסוטה און לו לחזור להקשות
בכל מקום שוה.

אמו במגס מקטיר ליה. כך היה כמזבז בספרים כאלן וצ"פ תמיד
נשחט (פסחים דף ס"ה): ורש"י מתקן לפי שהיה קשה לו דכנמה
דוכתי במנחות קמני מעלה ומקטירה בכלי שרת ולא פריך הכי אטו
בכלי שרת מקטיר ליה וגרס רש"י והקטירו ס"ד וכי היה יכול
להקטירו מיד והלא היה לנפש עדיין
בגדי לנן והקטירה הוא צנגדי והזב
מנחון ומשני נתנו כנגס להקטירו
לכשיגיע זמנו וצ"פ תמיד נשחט (ג"ו)
מפרש הקטירו ס"ד אטו הוא גופיה
מקטיר ליה והוא זכר קיימין לעיל
מנייה איירי בהפשטה דכשירה זכר
ומשני נתנו כנגס להקטיר על ידי
כהן ור"מ אומר דלון נריך להגיה
הספרים והא דלא פריך הכי גבי
מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון
דמנחה צעיל קידוש כלי אגב דמקדש
בכלי שרת מעלה למונח בכלי שרת
שיא נמוה זו להקטירה אכל הכא
וצפרק תמיד נשחט פריך שפיר
כנגס ס"ד וכי חוזה הוא שיהיה
בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל
מורדון דצפרק שני דסוטה (דף טו).
דפריך הכי גבי מנחה דקמני מעלה
ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה
ומשני אימא להקטירה ומעמה און
לפריך הכי גבי מנחה דלויכא למימרי
כיון דפריך לה חלף זימנא צסוטה
גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות
כנגסה זימנא אחריתי אע"ג דצוצב
פריך לה כנגסה נשחט (פסחים דף
ס"ה): והדר פריך לה הכא התם ככשים
והכא פרים אכל גבי מנחות סס
מנחה אחת היא ולספרים דגרסתיין
בסוטה ככריתתא מעלן מקטירין
בכלי שרת ומולחו ונתנו על גבי
האשים ניחא (לפר"מ) דהכי פריך
מקטירו בכלי שרת ס"ד פירוש וכי
כמו שהיא בכלי שרת בלא מליחה
מקטירו ומשני אימא להקטירו פירוש
לאחר מליחה ולי נראה דגרסי' שפיר
כנגס ס"ד ופריך וכי חוזה הוא
שיליכנו כנגס למונח נהי נמי
דכשקיען והוליא אימוריהן ונתנו
כנגס ולא על גבי רפה שלא יהו
קדשי שמים מוטלים כנגסה מ"מ
כשמעלן למונח יכול להעלותן זידי
ומדקמני ליה גבי סדר יוס הכפורים
אמן דכך הוא הסדר וצענין אחר
שנן לעשות עולה וכהי פריך וכי חוזה
הוא לעשות כן להעלותם כנגס
וצפרק תמיד נשחט נמי דקמני כל
סדר הפסח שחיטתו וקצלת דמו
והולכתו חזיקתו והפשטו והקטרותו
להכי מנחה מדקמני הכי גבי סדר
הפסח אלמא דחוזה הוא להקטירו
כנגס וכן צפרק ז' דסוטה דקמני
סדר מנחות כ"לד ארס מניח מנחתו
מתוך זיתו וכל סדר המנחה קמני
עד מעלה ומקטירה בכלי שרת להכי
פריך מדקמני הכי גבי סדר מנחה
אלמא חוזה היא אכל צשאר
דוכתי לא פריך הכי:

דכתיב במדבר ומאן דאמר אסורין דכתיב
גזירה ומאן דאמר אסורין האי מדבר מאי
עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא
המדברה במדבר לרבות (ג) נוב וגבעון שילה
ובית עולמים ואיך היא גזירה אין עביד ליה
מיבעי ליה לכדתניא גזירה אין גזירה אלא
חתוכה דבר אחר און גזירה אלא דבר
המתגזר ויורד דבר אחר גזירה שמא תאמר
מעשה תהו הוא ת"ל אני ה' גזרתי
ואין לך רשות להרדה בהן אמר רבא
מסתברא כמאן דאמר מותרין לא אמרה
תורה שלח לתקלה תנו רבנן עזאל שיהא
עז וקשה יכול בישוב ת"ל במדבר ומנין
שבצוק ת"ל גזירה תניא איך עזאל קשה
שבהרים וכן הוא אומר ואת אילי הארץ לקח
תנא דבי ר' ישמעאל עזאל שמכפר על
מעשה עזאל ת"ר (א) את משפטי
תעשו דברים שאלמלא (לא) נכתבו דין
הוא שיכתבו ואלו הן עבודת כוכבים (ג) וגולוי
ערייות ושפיכות דמים וגול וברכת השם את
חוקותי תשמרו דברים שהשמן משיב עליהן (ג)
ואלו הן אכילת חזיר וליבישת שעטמו וחליצת
יבמה וטהרת מצורע ושעיר המשתלח
ושמא תאמר מעשה תהוה הם ת"ל (א) אני ה'
אני ה' חקתיין ואין לך רשות להרדה בהן:
אימתי מטמא בגדים: ת"ר המשלח מטמא
בגדים ואין השולח את המשלח מטמא
בגדים יכול משיצא חוץ לחומת עזרה ת"ל
המשלח אי המשלח יכול עד שיוגיע לצוק
תלמוד לומר המשלח הא כיצד (א) משיצא
חוץ לחומת ירושלים דברי ר' יהודה רבי
יוסי אומר עזאל וכבס עד שהגיע לצוק
ר' שמעון אומר המשלח את השעיר
לעזאל יכבס בגדיו זורקין בבית ראש ומטמא
בגדים: **מתני'** בא לו אצל פד ושעיר
הנשרפין קרען והוציא את אימוריהן ינתנן
במגים והקטירן על גבי המזבח יקלען
במקלעות והוציאן לבית השריפה וימאימתי
מטמאין בגדים משיצאו חוץ לחומת העזרה
ר' שמעון אומר משיצית האור ברובן:
גמ' והקטירן סלקא דעתך אלא אימא
להקטירן על גבי מזבח: קלען במקלעות: אומר
רבי יוחנן כמין קליעה יתנא לא היה מנתחן
ניתוח בשר עולה אלא עור על גבי בשר מנא
הני מילי (ג) דתניא רבי אומר נאמר כאן עור
ובשר ופרש ונאמר להלן עור ובשר ופרש
מה

(א) כנגס מקטיר להו וגירסא משווצת היא כאלן
וצמסכת פסחים (דף טו). דשפיר הוה שייך למיתני
למנא והקטירין כנגס דמנחה מעלה אותן למונח
דככותיה תנינן והוא הכי קשיא ליה והקטירו ס"ד
וכי עכשיו הוא דלעילוי וילבש בגדי וזב לאילו
ואיל העט ואח"כ יטבול להוואי כפ ומתהו ויטבול
שלשית למוספין ואימורי מטאת הללו [כדקתני]
בפירקין דלקמן ובתמיד נשחט נמי [פירש]
הקטירו ס"ד והלא [הפשט] וימות קאי וכן כשרין
זור (ואם) [ואיזהו] לא מקטר להו. ורבינו יעקב
היה רוצה לפרש הכא ובפסחים גרסתיין ליה
הכי קאמר אטו כבנגס מקטר להו דעל כרחין
לא היה נומנין כנגס כדי להתקדש כה"כ
השמיטה קדשתו ולא דמי לכלי שנת דמנחתו
[דכלי] שרת מקדשם. ומיהו הווא דסוטה
און לישב לפי דבגין, [דפריך] ליה גבי מנחה.
על כן נראה לרבינו דרדלי בני ניהו מ"ל לאקשיי
מנחתם וכלל מקום שוה, אלף אחר שהקשה
בסוטה און לו לחזור להקשות בכל מקום שוה.

(א) [ע' תוס' לעיל מה ד"ה
בשילה] (ג) [קדושין טו: חולין
קטו. קמ"ג, (א) [נע"י הגי'
טו], (ד) [נע"י בשמחה פסחים
לרמב"ם פ"ו דחשבי גלוי
ערייות כסוג מלות חוקיות ע"ש
ועל כותקן דלא היה גרסמו
מה שפנינו אמנם לפי"ש
במהש"ס צ"ח צוה"ל דין
הוא שיכתבו לפי שחם מלות
קמ"ג, (א) [נע"י ובע"י אפ"ס
גס ואומות העולם משיבין
עליהן, (א) [מוספתא פ"ג ה"י
ע"ש], (א) [נע"י וישלח מנחלות,
(ח) [פסחים ס"ה: טו] ונחמס
(ג), (א) [מנחות טו, ט] ז"ל
לפירש"י. רש"י, ט, [דף טז:].

תורה אור השלם

1. ונשא השעיר עליו את
כל עונותיו אל ארץ גזרה
ושלח את השעירי בפדבר:
יקרא טו כב
2. והשעיר אשר יקח עליו
החורף לעזאל יקטיר
לפני יי לפר עליו לשלח
אתו לעזאל המדברה:
יקרא טו
3. וקטר אהרן את שתי
ידיו על ראש השעיר החי
והתודה עליו את כל עונות
בני ישראל ואת כל
פשעיהם לכל חטאתם ונתן
אתם על ראש השעיר
ושלח ביד איש עמי
המדברה: יקרא טו כא
4. וקח מנחה המולקה
ויבית אטו בירת ויבא אתו
באלה ואת אילי הארץ
לקח: יחזקאל יז ג
5. את משפטי עשה ואת
חקתי תשמרו ללקח בקהם
אני יי אלהיכם:
יקרא יח ד
6. והמשלח את השעיר
לעזאל יכבס בגדיו ויחץ
את בשרו בקים ואחרי כן
יבוא אל המזבח:
יקרא טו כז
7. ואת פד החקאת ואת
שעיר החקאת אשר הובא
את דמם לכפר בקדש
ויציא אל חוץ למזבח
וירפדו באש את עריהם
ואת בשרם ואת פריהם:
יקרא טו כז
8. ואת עור גזר ואת כל
בשרו על ראשו ועל כרעיו
וקרבו ופרשו: יקרא ד יא

הגהות הב"ח

(א) רש"י כמנתי ד"ה בא לו
כו' אחר שמכר את השעיר
המשלח לני: (א) שם
ד"ה ה"ג והקטירו כו' ולא
גרסי' אטו כנגס וכו'
דשפיר הוה שייך למיתני
במגים והקטירן דבמגים
מעלה וכו' טובא מעלה וכו'
שרת מעלה:

תוס' ישנים (המשך)

ולספרים דגרסי בסוטה מעלהו
ומקטירו בכלי שרת ומולחו
ומנו על גבי האשים (ה) לפי
[ש] לפש דפריך] וכו' לפי
המלכה מקטירו, וזוה היה נוח
לפי שיטת רש"י אכלי ספרים
דלא גרסי כפי. מ"ר. וקשה לפי
פ"י רבינו דהכא ובפסחים למה
הקשה אותו כיון שהקשה לו
ויפרש במקום אחר, וגולה ל'
דלא קשיא מדי ושפיר גרסתיין
ליה [דכלל] דוכתא לא פריך
הכי אלף ששניה הסדר כגון
הכא ששניה (על) [כלן] סדר
מה

יוס הכפורים ואינו מחקר כלום משמע שכן היה הסדר שעתה כנגס ומקטירין וכן כפסחים ששניה שם כל הסדר של פסחים כמו
שהיה קרה, א"כ משמע שכן הוא היה הסדר שעתה כנגס ומקטירין שם, וכן היה דסוטה דקדמיש התם פדק שני [דף, כ] סדר
מנחה ארס מניח מתוך ביתו כו' ולכן כפ"ר הוא [ד]הדין והסדר שמקטירין בכלי שרת אכל בניי דמנחות [ואי שניה הסדר]
ולכן [דע] שהוא רוצה לומר שמעלהו כהמיינו או במקדיה של חרס (והקטירה) [ומקטירין] על גבי המזבח. כן נראה עיקר.
א"א אימא אהקטירין, ואין מקטירין עכשיו עד שהוא מקריב מוספין כדפי' רש"י. על כן הגיה ר"מ כסדר אהי כוננת קרען
[ו]הוליא חלסו והקטיר דגרסתיין להקטיר לפי שמהל לא היה מקטירין עד אחר קריאת פרשה (והקרבן) אילו והיל העט ושמה לנן
המנחה מספ לו הפייט.